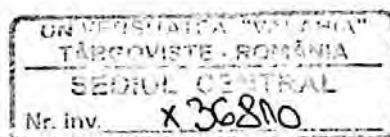

Ștefanla IORDACHE
Editor – Coordonator

Daniel DUNEA
Editor – Coordonator științific

METODE DE EVALUARE A EFECTELOR POLUĂRII AERULUI CU PARTICULE ÎN SUSPENSIE ASUPRA SĂNĂTĂȚII COPIILOR

MATRIX ROM
BUCUREȘTI 2014

testing, calibration and referencing, to provide reliable information concerning PM_{2.5} levels and their impact on children's health.

Collected time series will be pre-processed and adapted to feed the forecasting tool based on Artificial Intelligent (AI) algorithms. All data will be presented on a dedicated geo-portal adapted to be used by smartphones and other portable equipment. The main stream of information will be transmitted as much directly as possible towards the affected persons. The expert advises and recommendations will be transmitted via e-mails and SMS to the registered users providing support for children's health management under impacts of air quality stressors and pressures. Early warnings will be developed in co-operation with pediatric specialists, which will synthesize the most relevant information concerning the protection of children's health against air pollution threats. The early warning data packages will also be redirected to the authorities (e.g., EPA - Environmental Protection Agencies and DPH - Public Health Protection Directions) for informational purposes.

The project will be implemented in 34 months, between July 2014 and April 2017. The partnership for implementing this project is formed by three Romanian universities and one research institute from Norway, as follows: **Valahia University of Targoviste (Project Coordinator) Norwegian Institute for Air Research (NILU), Petroleum-Gas University of Ploiesti, Politehnica University of Bucharest.**

The main outcomes of the ROKIDAIR project will be as follows: early warnings personalized data (oriented to children diseases or sensibilities) by correlating atmospheric trends with health impact on spatial and temporal basis, an advanced monitoring network system, schemes and schedules for PM_{2.5} survey, indoor-outdoor pollutant correlations at vulnerable receptors, AI-applied forecasting tools, an open-source dedicated GIS, and a versatile monitoring station prototype.

The cooperation of three Romanian Universities with the National Institute for Air Research from Norway, which is an European leader in the development of integrated environmental surveillance and planning systems for air quality, the **ROKIDAIR** project will fulfill the scope of Romanian-EEA Research Programme, in line with Environmental protection thematic area.

* * *

Through the **EEA Grants** and **Norway Grants**, three states: Iceland, Liechtenstein and Norway contribute to reducing social and economic disparities and to strengthening bilateral relations with the beneficiary countries in Europe. The three countries cooperate closely with the EU through the Agreement on the European Economic Area (EEA).

For the period 2009-14, the EEA Grants and Norway Grants amount to €1.79 billion. Norway contributes around 97% of the total funding. Grants are available for NGOs, research and academic institutions, and the public and private sectors in the 12 newest EU member states, Greece, Portugal and Spain. There is broad cooperation with donor state entities, and activities may be implemented until 2016.

Key areas of support are environmental protection and climate change, research and scholarships, civil society, health and children, gender equality, justice and cultural heritage.

Cuprins

Prefață

Prezentarea proiectului de cercetare ROKIDAIR "Spre o protecție eficientă a copiilor la riscul de poluare a aerului din zonele urbane ale României", Contract nr. 20SEE/30.06.2014

Short description of ROKIDAIR research project "Towards a better protection of children against air pollution threats in the urban areas of Romania", Contract no. 20SEE/30.06.2014

Summary

1	Stadiul actual al protecției locuitorilor la riscul poluării aerului din zonele urbane	1
1.1	Pulberi în suspensie în aerul atmosferic (PM)	1
1.2.	Calitatea aerului în Europa	5
1.3.	Aspecte generale privind evaluarea calității aerului	10
1.3.1	Organizarea activității de supraveghere a calității aerului	10
1.3.2	Criterii generale de stabilire a unui program de monitorizare	13
1.4.	Inițiative europene pentru monitorizarea calității aerului	21
1.4.1.	ATMOSYS	22
1.4.2.	PM3 - Particule: Monitorizare, Modelare și Management	24
1.4.3	CITI-SENSE	28
1.5.	Experiența Institutului Norvegian pentru Calitatea Aerului (NILU) în evaluarea calității aerului	29
1.5.1	Centrul tematic european pentru poluarea aerului și schimbări climatice (European Topic Centre on Air Pollution and Climate Change (ETC/ACC și ETC/ACM).	29
1.5.2	Centrul de coordonare chimică al Programului European de Monitorizare și Evaluare (CCC-EMEP).	31
1.5.3	CITI-SENSE: Dezvoltarea unui Observator comunitar pe bază de senzori pentru îmbunătățirea calității vieții în orașe	32
1.5.4	Prevenirea și controlul multi-poluant al atmosferei urbane în China	32

1.5.5	Sistem de informare și de avertizare timpurie privind calitatea aerului în Hubei	33
1.5.6	Proiecte de referință ale NILU	34
1.6	Bibliografie	41
	<i>Abstract of chapter 1</i>	43
2	Strategii și planuri experimentale pentru monitorizarea particulelor în suspensie din aer	45
2.1	Aspecte generale privind monitorizarea calității aerului în România	45
2.2	Arhitectura instrumentației de monitorizare automată a calității aerului	48
2.3	Structura Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA)	51
2.4	Caracteristici ale particulelor în suspensie - fracțiunile PM_{10} și $PM_{2.5}$	56
2.5	Metode de măsurare a particulelor în suspensie	59
2.6	Starea calității aerului în România cu privire la concentrațiile fracțiunii PM_{10}	67
2.7	Starea calității aerului în România cu privire la concentrațiile fracțiunii $PM_{2.5}$	73
2.8	Situația concentrației de metale grele conținute de particulele în suspensie PM_{10}	75
2.9	Metode de modelare a dispersiei poluării atmosferice	78
2.10	Aplicarea modelării pentru estimarea concentrației particulelor $PM_{2.5}$	93
2.11	Concluzii	96
2.12	Bibliografie	99
	<i>Abstract of chapter 2</i>	101
3	Relațiile dintre factorii meteorologici și particulele în suspensie din aerul atmosferic	103
3.1	Caracteristici fizice ale particulelor în suspensie din aerul atmosferic	103
3.2	Compoziția chimică a particulelor în suspensie din aerul atmosferic	111
3.3	Influența factorilor meteorologici asupra particulelor în suspensie din aerul atmosferic	113
3.4	Bibliografie	115
	<i>Abstract of Chapter 3</i>	118

4 Tehnici analitice utilizate în studiul compoziției elementale a particulelor în suspensie. Speciația chimică. Validarea metodelor analitice	119
4.1 Compoziția chimică a particulelor în suspensie	119
4.1.1 Metale grele și metaloizi	121
4.1.2 Compuși organici volatili	131
4.2 Tehnici spectrometrice aplicate în analiza metalelor grele din compoziția particulelor în suspensie	135
4.2.1 Spectrometria de absorbție atomică	135
4.2.1.1 Principiul metodei	136
4.2.1.2 Spectrometru de absorbție atomică	138
4.2.1.3 Sursa de radiații	139
4.2.1.4 Dispozitive pentru atomizarea probei	140
4.2.1.5 Sistemul de detecție	141
4.2.1.6 Procedura de verificare a performanței aparatului	142
4.2.1.7 Verificarea independentă a calibrării	142
4.2.1.8 Determinări cantitative prin SAA	142
4.2.1.9 Avantajele și dezavantajele analizei prin spectrometrie de absorbție atomică	144
4.2.2 Spectrometria de masă cu plasmă cuplată inductiv (ICP-MS)	145
4.2.2.1 Principiul de funcționare	146
4.2.2.2 Determinări calitative și cantitative	148
4.2.2.3 Aplicații ale ICP-MS	148
4.2.3 Spectrometria de fluorescență de raze X	149
4.2.3.1 Principiul metodei	149
4.2.3.2 Analiza calitativă și cantitativă prin spectrometrie XRF	152
4.2.3.3 Spectrometre de fluorescență de raze X	156
4.2.3.4 Avantajele și dezavantajele spectrometriei de fluorescență de raze X	161
4.2.3.5 Aplicații ale spectrometriei de fluorescență de raze X	161
4.3 Procedura de preparare a probelor pentru analiză	162
4.3.1 Prepararea probelor pentru determinarea concentrației de metale grele din probe prin tehnicile SAA și ICP-MS	162

4.3.2	Prepararea probelor pentru determinarea concentrației de metale grele din probe prin tehnica XRF	164
4.3.3	Prepararea etaloanelor	164
4.3.4	Speciația chimică	165
4.4	Asigurarea calității	168
4.4.1	Validarea metodei analitice	168
4.4.1.1	Exactitatea	169
4.4.1.2	Incertitudinea de măsurare	170
4.4.1.3	Domeniul de linearitate	171
4.4.1.4	Limita de detecție (LoD) și limita de cuantificare (LoQ)	172
4.4.1.5	Selectivitate și specificitate	173
4.4.1.6	Robustețea	173
4.5	Bibliografie	175
	<i>Abstract of chapter 4</i>	187
5	Studii de caz privind impactul compușilor organici asupra calității aerului	189
5.1	Generalități	189
5.2	Surse de compuși organici volatili în aerul înconjurător	191
5.2.1	Compuși organici volatili emiși de imprimante și fotocopiatoare	192
5.2.2	Compuși organici volatili emiși în aeroporturi	197
5.2.3	Compuși organici volatili emiși la exploatarea gazelor de șist	200
5.2.4	Compuși organici volatili emiși la tratarea apelor reziduale	201
5.2.5	Compuși organici volatili emiși la încălzirea locuințelor cu lemne	203
5.2.6	Compuși organici persistenți în aer din surse neidentificate, cu o toxicitate ridicată	208
5.3	Impactul unor compuși organici volatili poluanți asupra sănătății	213
5.3.1	Impactul hidrocarburilor aromatice monociclice	213
5.3.2	Impactul hidrocarburilor aromatice policiclice	216
5.3.3	Impactul formaldehidei	217
5.4	Concluzii	218
5.5	Bibliografie	219
	<i>Abstract of chapter 5</i>	220

6	Compuși organici în atmosferă proveniți din diverse surse de emisie și impactul lor asupra sănătății	221
6.1	Tipuri de compuși organici prezenți în aer	221
6.1.1	Compuși organici volatili	223
6.1.2	Compuși organici semivolatili	229
6.1.3	Aerosolii organici	234
6.2	Surse de emisie a compușilor organici în aer	235
6.2.1	Surse de emisie a compușilor organici volatili	235
6.2.1.1	Surse antropice de compuși organici volatili	237
6.2.1.2	Surse naturale de compuși organici volatili	239
6.2.2	Surse de emisie a compușilor organici semi-volatili în aer	243
6.3	Efectele compușilor organici prezenți în aer asupra sănătății umane	249
6.3.1	Efecte toxice necancerigene ale compușilor organici	249
6.3.2	Efecte cancerigene ale COV	251
6.4	Reacțiile compușilor organici în atmosferă cu formare de poluanți secundari și efectele adverse asupra sănătății umane	255
6.5	Considerații finale și recomandări	259
6.6	Bibliografie	261
	<i>Abstract of Chapter 6</i>	266
7	Stadiul cunoașterii problemelor generate de particulele în suspensie asupra sănătății copiilor	267
7.1	Creșterea și dezvoltarea copilului în corelație cu mediul înconjurător	267
7.2	Poluarea atmosferică cu pulberi în suspensie și impactul asupra copiilor	269
7.3	Efectele pulberilor în suspensie asupra aparatului respirator la copii	270
7.3.1	Morfologia pulmonară normală la copii	270
7.3.2	Elemente de fiziologie a respirației. Mecanica respirației.	271
7.3.3	Poluarea atmosferică și funcția pulmonară	272
7.3.4	Simptomele și afecțiunile respiratorii secundare expunerii la particulele în suspensie pe etape de vârstă	276
7.3.5	Poluarea atmosferică și astmul bronșic	278
7.4	Considerații asupra poluării atmosferice și bolile alergice la copil	282
7.5	Poluarea atmosferică și nou-născuții	285

7.6	Poluarea atmosferică și mortalitatea infantilă	285
7.7	Concluzii	286
7.8	Bibliografie	287
	<i>Abstract of chapter 7</i>	290
8	Abordarea multicriterială pentru stabilirea vulnerabilității receptorilor la riscul poluării atmosferice cu particule în suspensie	291
8.1	Aspecte generale cu privire la cuantificarea vulnerabilității receptorilor la poluarea cu particule în suspensie – fracțiunea PM _{2.5}	291
8.2	Abordarea multicriterială pentru stabilirea vulnerabilității receptorilor la PM _{2.5} în cadrul proiectului de cercetare ROKIDAIR	299
8.2.1	Inventarierea surselor de poluare a aerului în zonele urbane analizate din municipiile Târgoviște și Ploiești	303
8.2.2	Delimitarea zonelor critice (ZC) în funcție de vulnerabilitatea receptorilor	303
8.2.3	Campanii de monitorizare a PM _{2.5} în zonele vulnerabile	303
8.3	Corelarea spațială a nivelurilor de poluare a aerului cu bolile respiratorii ale copiilor	312
8.4	Dezvoltarea unei metodologii de avertizare timpurie și integrarea acesteia în sistemul cu suport decizional ROKIDAIR DSS	313
8.5	Concluzii	314
8.6	Bibliografie	314
	<i>Abstract of chapter 8.</i>	316
9	Managementul bazei de date din sistemul informațional geografic pentru evaluarea riscului poluării atmosferice cu particule în suspensie	317
9.1	Particularitățile bazelor de date folosite în evaluarea poluării atmosferei	317
9.2	Sistemul informațional geografic pentru supravegherea calității aerului	331
9.2.1	Particularitățile sistemului informațional geografic	331
9.2.2	Aplicații GIS pentru analiza geospațială a nivelului de poluare atmosferică cu particule în suspensie în mediul urban	337
9.3	Concluzii	352
9.4	Bibliografie	352
	<i>Abstract of chapter 9</i>	354

10 Metode statistice și algoritmi matematici pentru estimarea expunerii copiilor la poluarea cu particule în suspensie	355
10.1 Importanța cuantificării expunerii la poluarea cu particule în suspensie	355
10.2 Metode de analiză și procesare statistică a datelor de poluare atmosferică.	356
10.2.1 Indicatori statistici ai curbelor de regim asociate poluanților atmosferici	357
10.2.2 Indicatori pentru estimarea performanței modelelor de predicție	362
10.3 Metode statistice aplicate în studiul evoluției calității aerului	364
10.3.1 Metode bazate pe regresie liniară	364
10.3.2 Modele bazate pe Auto-Regresie (Auto-Regression) – AR	365
10.4 Metode stohastice aplicate în studiul evoluției calității aerului	369
10.4.1 Modele Markov Ascunse (Hidden Markov Model) – HMM	369
10.4.2 Metode spectrale aplicate în studiul seriilor cronologice ale poluanților aerului	370
10.5 Metode bazate pe inteligență artificială (Artificial Intelligence) - IA	372
10.5.1 Rețele Neuronale Artificiale (Artificial Neural Networks) - ANN	372
10.5.2 Metode de tip Fuzzy-Logic	374
10.5.3 Modele hibride	376
10.6 Estimarea expunerii la poluarea cu particule în suspensie	381
10.7 Bibliografie	382
<i>Abstract of chapter 10</i>	385
11 Metode și tehnici de predicție a concentrației particulelor PM_{2.5} în mediul urban	387
11.1 Introducere	387
11.2 Predicția concentrației poluanților atmosferici	388
11.2.1 Formularea problemei de predicție	389
11.2.2 Criterii de evaluare a performanței predictorilor	390
11.3 Metode și tehnici de predicție	391
11.3.1 Metode statistice	391
11.3.2 Metode bazate pe tehnici de inteligență artificială	399
11.3.3 Studiu de caz: Metode de predicție a concentrației de PM _{2.5} conform EPA - SUA	407
11.4 Stadiul actual al cercetărilor în domeniul predicției calității aerului	415

11.5	Studiu de caz: Predicția PM_{10} în zona orașului Ploiești – România	417
11.6	Contribuția proiectului ROKIDAIR pentru predicția nivelurilor $PM_{2.5}$	423
11.7	Concluzii	423
11.8	Bibliografie	424
	<i>Abstract of chapter 11</i>	428
12	Metode și sisteme de măsurare a concentrației de particule în suspensie din aerul înconjurător	429
12.1	Introducere	429
12.2	Evoluția legislației privind măsurătorile de particule în suspensie	430
12.3	Metoda de referință pentru măsurarea $PM_{2.5}$	433
12.4	Metode de măsurare echivalente pentru $PM_{2.5}$	435
12.5	Proiectarea structurii generale a sistemului de măsurare ROKidAIR	443
12.6	Concluzii	444
12.7	Bibliografie	445
	<i>Abstract of chapter 12</i>	446
	<i>List of figures and tables</i>	447

Summary

Short description of ROKIDAIR research project "Towards a better protection of children against air pollution threats in the urban areas of Romania", Contract no. 20SEE/30.06.2014

Summary

1	Current status of citizens' protection against the risk of air pollution in urban areas	1
1.1	Particulate matter in the atmosphere (PM)	1
1.2	Air quality in Europe	5
1.3	General aspects of air quality assessment	10
1.3.1	Organization of air quality monitoring	10
1.3.2	General criteria for establishing a monitoring program	13
1.4	European initiatives for air quality monitoring	21
1.4.1	ATMOSYS	22
1.4.2	PM3 - Particulate: Monitoring, Modelling and Management	24
1.4.3	CITI-SENSE	28
1.5	Experience of the Norwegian Institute for Air Research (NILU) in air quality assessment	29
1.5.1	European Topic Centre on Air Pollution and Climate Change (ETC/ACC and ETC/ACM)	29
1.5.2	Centre of Chemical Coordination of the European Monitoring and Evaluation Programme (CCC-EMEP).	31
1.5.3	CITI-SENSE: Developing a Community Observatory based on sensors to improve the quality of life in cities	32
1.5.4	Prevention and multi-pollutant control of urban atmosphere in China	32
1.5.5	Information and early warning system regarding air quality in Hubei	33
1.5.6	Representative projects of NILU	34
1.6	References	41
	<i>Abstract of chapter 1</i>	43
2	Strategies and experimental plans for monitoring the airborne particulate matters	45
2.1	General aspects regarding air quality monitoring in Romania	45

Prin Granturile SEE și Programul Norvegian de Cooperare, Islanda, Liechtenstein și Norvegia contribuie la reducerea disparităților sociale și economice și la consolidarea relațiilor bilaterale cu țările beneficiare din Europa. Cele trei țări cooperează îndeaproape cu UE prin Acordul privind Spațiul Economic European (SEE).

Pentru perioada 2009-2014, Granturile SEE și Granturile norvegiene se ridică la 1,79 miliarde €. Norvegia contribuie cu aproximativ 97% din finanțarea totală. Granturile sunt disponibile pentru ONG-uri, instituțiile de cercetare și academice, precum și pentru sectoarele public și privat, în cele mai noi 12 state membre ale UE, la care se adaugă Grecia, Portugalia și Spania. Există o cooperare extinsă cu entitățile statelor donatoare, iar activitățile pot fi puse în aplicare până în 2016.

Domeniile principale de susținere sunt protecția mediului și schimbările climatice, cercetare și burse, societatea civilă, sănătate și îngrijirea copilului, egalitatea de gen, justiție și patrimoniul cultural.

Information about the EEA Grants:
www.eeagrants.org

9786062501211